

Johtaja Juha Yli-Rajalan puheenvuoro seutufoorumissa 21.9.2011
Sokos Hotel Ilves, Tampere

Arvoisa rouva ministeri,
Hyvät seutufoorumiin osallistujat,

Tampereen kaupunkiseudulla on tehty yhteistyötä seudun kuntien kesken jo vuosikymmenien ajan. Välillä yhteistyö on ollut tiiviimpää ja välillä siinä on ollut hiljaisempia jaksoja. Aivan viime vuosien aikana yhteistyö on tiivistynyt ja se on saanut selkeät muodolliset puitteet yhteisen strategian ja yhteisten toimielinten: seutuhallituksen, kuntajohtajakokouksen ja seututoimiston työn kautta.

Kun Paras -hankkeessa kaupunkiseudut määrättiin tekemään kaupunkiseutusunnitelmat, Tampereen seutu toimi esimerkkinä siitä, miten nopeasti laadukkaat suunnitelmat kasattiin ja yhteistyötä kehitettiin. Tampereen kaupunkiseutu valittiin myös ensimmäiseksi pääkaupunkiseudun ulkopuoliseksi MAL -aiesopimuksen pilotiksi Turun ja Oulun kanssa. Sekin työ tehtiin ripeästi ja huolella, sopimus allekirjoitettiin näyttävästi Smolnassa ja kiitoksia edelläkävijyydestä tuli silloisilta ministereiltä asti.

Tänä päivänä tilanne on muuttunut hyvin nopeasti. Tunnelmaa voisi ehkä kuvailla kuluneella sanonnalla ”Olemme enää parhaasta

päästä luokalle jääneistä”. Nykyarvion mukaan paras -lain suunnitteluvälitteet on todettu liian väljiksi kaupunkiseutujen tiiviimmän yhteistyön kannalta. Epätarkoituksenmukaiset yhteistoiminta-alueet ovat suunnanneet kaupunkiseutujen palveluyhteistyötä kuntalaisten arjen ja työssäkäynnin kannalta vääriin suuntiin. Paras –hankkeeseen ollaan tyytymättömiä ja uudessa hallitusohjelmassa onkin selvästi otettu kantaa kuntarakenteiden uudistamiseksi työssäkäynti-alueiden pohjalta. Paras –lain myötä synnytettyjä hallintohimmeleitä on kehoitettu arvioimaan uudelleen. Jyväskylää, Oulua, Kouvola ja Hämeenlinnaa käytetään esimerkkeinä kaupunkiseuduista, joissa kuntarakenteita uudistamalla on varauduttu vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Tampereen kaupunkiseudun yhteistyön kannalta tilanne on siis muuttunut radikaalisti ja meitä on yhä useammin käytetty esimerkkinä seudusta, jossa voitaisiin päästä parempaan lopputulokseen.

Tampereen kaupunkiseutu päivitti seutustrategiansa viime vuonna. Osana päivitystä päätimme, että seutuyhteistyön viiden vuoden taivalta arvioidaan puolueettoman arvioitsijan toimesta ja sen jälkeen tehdään johtopäätökset miten jatkamme eteenpäin. Nyt tämä työ ajoittuu samanaikaiseksi ministeriön rakennetyön kanssa ja järkevää on varmaan sovittaa näitä töitä yhteen.

Oma käsitykseni seutuyhteistyömme onnistumisesta on se, että olemme menneet reippaasti eteenpäin, meillä on yhteistyön tekemiseen hyvä henki ja meillä on esimerkkejä sekä onnistumisista että epäonnistumisista.

Onnistumisia ovat varmasti yhteiset toimielimet seutuasioille, seudullinen joukkoliikenne ja jätehuolto, MAL-aiesopimus, seudullinen elinkeinoyhtiö ja monet palvelutuotannon yhteistyöt. Epäonnistumisia löytyy yhdyskuntarakennetta hajauttavista ratkaisuista tai palveluyhteistyön ja tukipalveluiden kariutuneista hankkeista.

Kaikkein tärkein kysymys yhteistyössämme kuitenkin on se, että onko se riittävää siihen, että Tampereen kaupunkiseutu säilyy valtakunnan kakkoskeskuksena ja emme menetä suhteellista kilpailuasemaamme esimerkiksi Oulun tai Jyväskylän seuduille hitauden tai muiden syiden vuoksi.

Oma huoleni on ennen kaikkea siinä, että teemme tuleville sukupolville järkevää yhdyskuntarakennetta. MAL-aiesopimuksen täytäntöönpano ei ainakaan vielä ole näyttänyt siltä, että meillä olisi yhdenmukainen täytäntöönpanotahto sen piiriin kuuluvissa asioissa. Yhteiset suunnitelmamme esimerkiksi Vuoreksen tai Ojala-Lamminrahkan alueiden yhdenmukaisesta ja samanaikaisesta rakentamisesta eivät ole menneet eteenpäin niin kuin olisi toivottu. Kykenemmekö synnyttämään Suomen toiseksi suurimman

ammattillisen koulutuksen järjestäjän vai kariutuuko hanke erimielisyyksiin organisaatiomuodosta?

Tampereen kaupunkiseutu ja sen 360 000 asukasta on koko Suomen mittakaavassa niin suuri, että sen menestymisellä on suuri merkitys koko Suomen kehitykseen. Jäämme odottamaan rakennelakia ja sen mahdollisuuksia kiinnostuneina mutta myös jalat tukevasti maassa. Me tamperelaiset haluamme tehdä kaupunkiseudusta entistä paremman paikan yhdessä naapuriemme kanssa, emme pakottamalla muita meidän ehtoihimme tai toimintamalleihimme, vaan etsimällä yhdessä ratkaisut mitä ne ikinä sitten ovatkaan.

Toivon ministerille ja koko valtioneuvostolle voimia ja viisautta viedä kuntien kannalta vuosikymmenten tärkeintä uudistusta eteenpäin!